Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000413355

Bijlage(n)
Bijlage 1: Uitkomsten haalbaarheidsstudie
Bijlage 2: Doelgroepanalyse
Bijlage 3: **Haalbaarheidsstudie harmonisatie betaalmomenten inkomensondersteuning en incassomomenten**

Datum	26 november 2026
Betreft	Kabinetsreactie Haalbaarheidsstudie harmonisatie betaalmomenten inkomensondersteuning en incassomomenten

Geachte voorzitter,

Veel mensen in Nederland hebben te maken met verschillende maandelijks terugkerende inkomsten- en uitgavenmomenten. Momenten waarop inkomsten binnenkomen en vaste lasten uitgaan zijn niet altijd op elkaar afgestemd. Voor sommige mensen maakt dit het moeilijker om overzicht te houden op hoeveel er maandelijks overblijft. Juist voor mensen in een kwetsbare financiële positie kan dit een probleem vormen. Omdat zij bijvoorbeeld flexibel loon ontvangen uit arbeid (flexibele contracten, deeltijdwerk) en/of meerdere inkomensondersteunende regelingen ontvangen (zoals uitkeringen, toeslagen en gemeentelijke regelingen). In combinatie met andere factoren kan deze complexiteit leiden tot betalingsproblemen en (problematische) schulden.

Eén vast inkomstenmoment en één vast uitgavenmoment in de maand geeft mensen meer inzicht in hun financiële positie. Meer inzicht in inkomsten en uitgaven kan mensen financieel weerbaarder maken. Daarom is het van belang om uitgavenmomenten zoveel als mogelijk te laten aansluiten op het inkomstenmoment van mensen. Hierbij is een zo kort mogelijke periode tussen inkomsten- en uitgavenmomenten wenselijk, met voldoende ruimte voor foutherstel. Tegelijkertijd lost één moment niet alle schuldenproblematiek in Nederland op. Mensen hebben ook te maken met incidentele inkomsten en uitgaven, zoals nabetalingen en terugvorderingen. Deze complexiteit blijft bestaan.

Ecorys heeft onderzocht of het harmoniseren van uitbetalingsmomenten van landelijke inkomensondersteunende regelingen en incassomomenten van vaste lasten haalbaar is. Uit het onderzoek blijkt dat het harmoniseren van uitbetalingsmomenten niet mogelijk is voor de Participatiewet (met uitzondering van de AIO), Ziektewet en WW. Voor de regelingen waarbij dit op termijn wél mogelijk is, ga ik met uitvoeringstoetsen uitzoeken wat de uitvoeringsgevolgen en budgettaire effecten van deze maatregel zijn. Op basis hiervan kan een definitieve afweging over de doelmatigheid van deze maatregel worden gemaakt.

Daarnaast is gebleken dat voor incassopartijen voldoende prikkels bestaan om het incassomoment te laten aansluiten bij het inkomstenmoment van hun klanten. Door dit te doen is de kans dat een incasso slaagt simpelweg het grootst. Voor het verplaatsen

van het incassomoment is daarom geen verdere beleidsinterventie nodig. Wel is er meerwaarde in het aanbieden van flexibele incassomomenten die passen bij de individuele situatie van een persoon. Hierover ga ik met incassopartijen in gesprek.

Met deze brief geef ik inzicht in welke harmonisatie wel en niet mogelijk is en schets ik welke zaken nadere uitwerking vragen om tot besluitvorming te komen. Tevens geef ik hiermee uitvoering aan de Motie Van Dijk[1], die zich richt op het harmoniseren van uitbetalingsmomenten van inkomensondersteunende regelingen.

Mogelijkheden van de harmonisering
Voor het harmoniseren van inkomsten- en uitgavenmomenten hanteer ik twee randvoorwaarden. Ten eerste moet het samenbrengen van inkomstenmomenten geen structurele problemen voor het reguliere betalingsverkeer opleveren. Hierbij houd ik rekening met de impact op financieringskosten voor het Rijk. Ten tweede moet voor banken voldoende ruimte voor foutherstel overblijven.

In de ideale situatie hebben mensen te maken met slechts één inkomstenmoment. Loonbetalingen vinden doorgaans op de 24e van de maand plaats. Uit gesprekken met betalingsverwerkers blijkt dat samenloop van loonbetalingen en uitbetaling van inkomensondersteuning niet haalbaar is. Het best mogelijke scenario om inkomstenmomenten te harmoniseren is daardoor om inkomensondersteuning op de 23e van de maand uit te betalen.

Er zijn drie scenario's voor harmonisatie. In het eerste scenario worden de uitbetaalmomenten van alle landelijke inkomensondersteunende regelingen geharmoniseerd naar de 23e van de maand. Voor de Ziektewet, Participatiewet, de Werkloosheidswet en de daaraan verbonden regelingen betekent dit dat vaststelling niet in dezelfde maand kan gebeuren, maar ofwel op voorschotbasis of een maand later achteraf moet plaatsvinden. Voorschotten leiden onvermijdelijk tot terugvorderingen en nabetalingen, die de onzekerheid over het inkomen vergroten. De voordelen van harmonisatie wegen daarom in dit scenario niet op tegen de nadelen. In het tweede scenario worden alleen de regelingen geharmoniseerd, waarbij dit binnen de huidige systematiek op termijn mogelijk is. Het derde scenario is een 'nulscenario', waarbij de uitbetaalmomenten van regelingen ongewijzigd blijven.

Met inachtneming van de conclusies uit de haalbaarheidsstudie werk ik het tweede scenario verder uit: het harmoniseren van inkomstenmomenten naar de 23e van de maand. Hierbij worden de Ziektewet, Participatiewet (met uitzondering van de AIO), de Werkloosheidswet en de daaraan verbonden regelingen buiten scope van harmonisatie gesteld. Tegelijkertijd werkt de minister van Werk en Participatie aan het samenvoegen van de kinderbijslag en het kindgebonden budget tot één kindregeling. Daarom stel ik de kinderbijslag buiten scope van deze maatregel. Ook het kindgebonden budget valt buiten scope. De resterende regelingen waarvoor we harmonisatie van het inkomstenmoment naar de 23e van de maand verder uitwerken zijn de maandelijks uitgekeerde regelingen van UWV, SVB, Dienst Toeslagen[2] en DUO.

[1] Kamerstukken II, 2024/25, 36600-IX-11

[2] Het kindgebonden budget is tevens opgenomen in de voorgestelde beleidsmaatregel, zodat er geen verschil ontstaat met de uitbetaling van andere toeslagen.

Haalbaarheid
Om voor betrokken publieke dienstverleners definitief de haalbaarheid en verwachte kosten van het harmoniseren van inkomstenmomenten vast te stellen, is per organisatie een uitvoeringstoets nodig. Tegelijkertijd hangt het slagen van deze maatregel sterk af van de portfoliodruk en ICT-agenda's van betrokken uitvoerders. Daarover maak ik mij geen illusies: grootschalige systeemaanpassingen bij publieke dienstverleners kosten tijd en menskracht. Daarom wil ik bij de verdere uitwerking van deze maatregel per organisatie bezien wanneer in de komende jaren een aanpassing het best uitvoerbaar is en de mogelijk aanpassing van uitbetaalmomenten zo veel mogelijk laten aansluiten bij bestaande verandertrajecten.

Specifiek voor Dienst Toeslagen geldt dat de uitbetaling van de toeslagen sterk samenhangt met de innings- en betalingsprocessen bij de Belastingdienst. Op voorhand is niet te zeggen wat de impact van het aanpassen van de betaaldatum van Dienst Toeslagen hierop is. Ook is voor banken een stresstest nodig, waarin eventuele mitigerende maatregelen worden meegenomen die de impact van een verstoring op de betaalketen kunnen verkleinen.

Verdere uitwerking
De voorgestelde maatregel laat een aantal regelingen buiten scope, terwijl ik ook juist grote meerwaarde van deze maatregel verwacht bij een groep mensen die voor hun inkomen (deels) afhankelijk is van de Participatiewet. Het IBO Vereenvoudiging Sociale Zekerheid[3] laat zien dat vangnetregelingen die aanvullen tot het sociaal minimum (waaronder de Participatiewet) vaker stapelen met andere regelingen, waardoor mensen te maken krijgen met meerdere inkomstenmomenten. Daarnaast valt het huidige uitbetalingsmoment van de resterende regelingen binnen de scope al dicht bij de voorgestelde uitbetalingsdatum (23e van de maand) en is de verschuiving in tijd dus beperkt.

Uit onderzoek van het ministerie van SZW[4] blijkt dat ruim 3,4 miljoen mensen in Nederland te maken hebben met drie of meer inkomstenmomenten uit werk, pensioen of een inkomensondersteunende regeling[5]. Het zwaartepunt van de doelgroep ligt bij zo'n 445.000 mensen die nu te maken hebben met vier of meer inkomstenmomenten. Zo'n 310.000 van deze groep wordt met deze maatregel bereikt, door één of twee inkomstenmomenten per maand te verminderen. Mijn verwachting is dat deze maatregel met name voor deze groep een (kleine) verbetering oplevert. Het overige bereik van deze maatregel (ca. 2,5 miljoen mensen) geldt als bijvangst, maar heeft in de huidige situatie niet te maken met een veelvoud aan inkomstenmomenten.

Om een gedegen besluit te kunnen nemen over het harmoniseren van de inkomstenmomenten binnen scope, is het nodig om af te wegen of deze maatregel effectief en proportioneel is. Op dit moment is onvoldoende duidelijk voor welke mensen verschillende inkomstenmomenten een probleem vormen en in hoeverre deze maatregel dit probleem oplost. In gesprek met partijen als sociaal raadslieden, de NVVK, het Nibud, cliëntenraden en de Nationale Ombudsman wil ik verder uitzoeken of de

[3] IBO Vereenvoudiging Sociale Zekerheid - Moeilijk makkelijker maken | Rijksoverheid.nl

[4] Resultaten van een data-analyse door het SZW/ASEA datateam naar de verdeling van maandelijkse inkomstenmomenten in Nederland; zie ook de bijlage voor nadere toelichting.

[5] In dit onderzoek zijn alleen landelijke regelingen meegenomen. Structurele voorschotten op belastingteruggaven (zoals de hypotheekrenteaftrek) zijn niet meegenomen als inkomen.

geboden richting van voldoende toegevoegde waarde is. Hierbij heb ik oog voor eventuele negatieve neveneffecten bij het veranderen van inkomstenmomenten.

Conclusie
Een grote hoeveelheid inkomsten- en uitgavenmomenten maakt het lastig voor mensen in financieel kwetsbare situaties om grip te krijgen op hun bestedingen. Voor deze mensen kan één herkenbaar inkomstenmoment en één herkenbaar uitgavenmoment van toegevoegde waarde zijn. Voor een aantal regelingen lijkt harmonisatie van uitbetalingsmomenten op termijn haalbaar. Allereerst ga ik in gesprek met partijen die dicht op de doelgroep staan over de toegevoegde waarde van de resterende maatregel. Met banken ga ik in gesprek over de herstelcapaciteit rond het geharmoniseerde inkomensmoment.

Tot slot werk ik de uitvoeringsgevolgen en kosten voor betrokken publieke dienstverleners verder uit. Over de uitkomsten van dit traject informeer ik uw Kamer voor de zomer van 2027 verder.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

Bijlage 1 – Uitkomsten haalbaarheidsstudie

De haalbaarheidsstudie biedt een grondige verkenning met een gestructureerd overzicht van alle relevante landelijke inkomensondersteunende regelingen, uitvoerders en hun huidige uitbetaalmomenten. In onderstaande figuur is de huidige situatie van uitbetalingsmomenten bij inkomensondersteunende regelingen schematisch weergegeven. De onderzoekers tonen in het rapport mogelijkheden en onmogelijkheden in het harmoniseren van de verschillende regelingen. De voornaamste conclusie is dat totale harmonisatie van uitbetaalmomenten binnen de huidige vaststellingssystematiek niet mogelijk is.

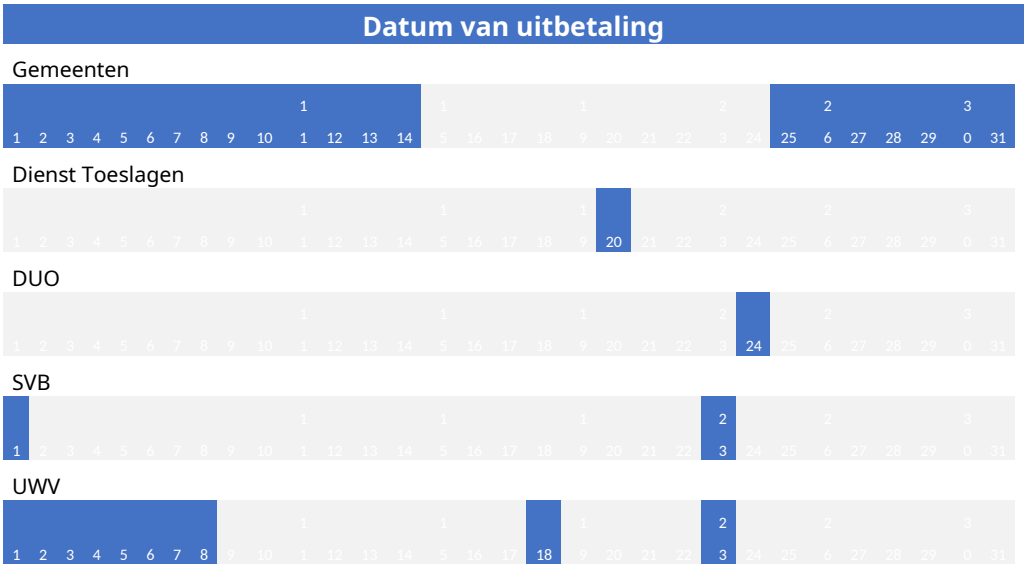

Figuur 1: Huidige verspreiding van inkomstenmomenten per maand (blauw gemarkeerd)

Haalbaarheid harmoniseren uitgavenmomenten
Voor de mogelijkheden om betaalmomenten van vaste lasten te harmoniseren heeft de haalbaarheidsstudie zich gericht op een aantal vaste lasten, te weten: energie, huur, hypotheek, verzekeringen en vervoer. De onderzoekers concluderen dat incassopartijen een sterke prikkel hebben om zelf aan te sluiten op de inkomstenmomenten van hun klanten. Door incassomomenten aan te laten sluiten op inkomstenmomenten, is voor incassanten de kans dat een incasso slaagt het grootst. De onderzoekers stellen als voorwaarde voor één incassomoment, dat eerst één inkomstenmoment wordt gerealiseerd. De organisatorische, juridische en economische uitdagingen zijn volgens de onderzoekers in de meeste gevallen oplosbaar, mits er door partijen voldoende tijd, middelen en coördinatie beschikbaar worden gesteld.

Tegelijkertijd heeft de overheid geen directe zeggenschap over de contracten die private partijen afsluiten met hun klanten en de incassomomenten die zij daarbij afspreken. Op welk moment in de maand incasso's het beste kunnen worden afgeschreven, verschilt per persoon. Ook speelt dat mensen in financieel kwetsbare situaties minder gebruik maken van automatische incasso's en vaker maatwerkafspraken maken. Dit vermindert de meerwaarde van een geharmoniseerd uitgavenmoment.

Wel zijn er mogelijkheden om te komen tot betere afstemming van betalingsmomenten van vaste lasten voor mensen door middel van flexibele incassodata. Steeds meer partijen bieden flexibiliteit rondom de incassodatum van vaste lasten. In 2025 is door

een grote groep private schuldeisers het afsprakenkader sociaal incasseren geïntroduceerd.[6] Hiermee committeren partijen zich aan afspraken gericht op sociaal incasseren. Hierin is ook de afspraak over het aanbieden van een flexibel betaalmoment voor grotere, terugkerende bedragen opgenomen. In de praktijk is het knelpunt rondom flexibele incasso momenteel vooral technisch van aard: de softwarepakketten van schuldeisers zijn vaak nog niet ingericht op flexibele incassodata.

Haalbaarheid harmoniseren inkomstenmomenten
Om voor betrokken publieke dienstverleners definitief de haalbaarheid en verwachte kosten van het harmoniseren van inkomstenmomenten vast te stellen, stelt de haalbaarheidsstudie dat per organisatie een uitvoeringstoets nodig is. Ook is voor banken een stresstest nodig, waarin eventuele mitigerende maatregelen worden meegenomen die de impact van een verstoring op de betaalketen kunnen verkleinen. De hoogte van een aantal inkomensondersteunende regelingen is afhankelijk van de loonopgave. Deze regelingen kunnen dus met de huidige systematiek per definitie niet vóór de loonbetaling worden uitbetaald. De haalbaarheidsstudie laat zien dat harmonisatie het moeilijkst te realiseren is voor de Ziektewet, Participatiewet (met uitzondering van de AIO), de Werkloosheidswet en de daaraan verbonden uitkeringen.[7]

Tabel 1 geeft de regelingen binnen de scope van de beleidsmaatregel weer, inclusief hun huidige betaaldatum en omvang. Daarbij moet worden opgemerkt dat het inkomstenmoment afwijkt als deze op een weekend- of feestdag valt. Per organisatie verschilt deze 'weekendsystematiek', waarbij doorgaans de werkdag voor of na de weekend- of feestdag wordt uitbetaald. We gaan met betrokken partijen in gesprek over een gezamenlijke weekendsystematiek.

INSTANTIE	REGELING	BEREIK 2025	HUIDIGE BETAALDATUM
DIENST TOESLAGEN[8]	Huurtoeslag	1.590.000	20e
	Zorgtoeslag	4.760.000	20e
	Kindgebonden budget	1.080.000	20e
	Kinderopvangtoeslag	720.000	
DUO[9]	Studiefinanciering	1.121.000	24e
	Waaronder Aanvullende beurs	398.000	24e
	Tegemoetkoming scholieren	38.000	24e
UWV[10]	WIA	483.810	23e
	WAO	137.112	23e
	WAZ	4.377	23e
	Wajong	248.162	23e
SVB[11]	AOW	3.698.905	23e
	Waaronder AIO	56.845	23e
	ANW	20.243	23e

[6] Sociaal incasseren - SFGN

[7] De bedoelde uitkeringen verbonden aan de WW en Participatiewet betreffen de IOW, IOAW, IOAZ en de bijzondere bijstand.

[8] Bron: Aantallen en bedragen | Over Toeslagen

[9] Bron: Jaarverslag DUO 2025

[10] Bron: Jaarverslag UWV 2025

[11] Bron: Jaarverslag SVB 2025

Tabel 1: Bereik en huidige uitbetalingsdatum van landelijke inkomensondersteunende regelingen binnen scope in 2025.

Bijlage 2 – Doelgroepanalyse

Het ministerie van SZW heeft een analyse uitgevoerd naar het aantal inkomstenmomenten waar verschillende groepen in de samenleving mee te maken hebben. Daarnaast is gekeken in hoeverre harmonisatie van de uitbetaaldata van de toeslagen en studiefinanciering naar de 23e van de maand het aantal inkomstenmomenten kan terugdringen. De analyse is gedaan op basis van niet-openbare data van het CBS en heeft betrekking op het jaar 2023.

Doelgroepanalyse
Ruim 3,4 miljoen mensen in Nederland hebben maandelijks te maken met drie of meer inkomstenmomenten uit werk, pensioen of een inkomensondersteunende regeling. In dit onderzoek zijn alleen landelijke regelingen meegenomen. Structurele voorschotten op belastingteruggaven (zoals de hypotheekrenteaftrek) zijn niet meegenomen als inkomen. Het zwaartepunt van de doelgroep ligt bij zo'n 445.000 mensen die nu te maken hebben met vier of meer inkomstenmomenten. Juist deze groep werkt veel en heeft vaker te maken met schulden.

Figuur 2 geeft inzicht in de verdeling van het aantal inkomstenmomenten waar mensen in Nederland mee te maken hebben.[12] Zo'n 445.000 mensen hebben maandelijks te maken met vier of meer inkomstenmomenten. In deze verdeling is een duidelijk verband zichtbaar: mensen die te maken hebben met veel verschillende inkomstenmomenten, hebben vaker een laag inkomen.[13] Figuur 3 geeft in aanvulling hierop per hoeveelheid inkomstenmomenten het aandeel mensen met geregistreerde schulden, het aandeel mensen met betaald werk en het percentage inkomen uit arbeid. Opvallend is dat mensen met vier of meer inkomstenmomenten vaker te maken hebben met problematische schulden. Tegelijkertijd blijkt dat juist deze groep vaker dan gemiddeld betaald werk heeft.

Bereik maatregel
Door de uitbetaaldatum van de toeslagen en studiefinanciering aan te laten sluiten op de uitbetaaldatum van UWV en de SVB[14], kan het aantal inkomstenmomenten voor ca. 2,9 miljoen mensen worden verminderd. Het gaat hierbij om een verschuiving van één à twee inkomstenmomenten per maand met enkele dagen.[15]

Figuur 4 geeft de verschuivingen in het aantal inkomstenmomenten weer. In aanvulling hierop geeft Figuur 5 per verschuiving het aandeel mensen met geregistreerde schulden, het aandeel mensen met betaald werk en het percentage inkomen uit arbeid weer. Het grootste deel van de bereikte groep heeft in de huidige situatie te maken met twee of drie inkomstenmomenten. Het zwaartepunt van deze maatregel ligt juist bij een groep van 445.000 mensen die in de huidige situatie te maken heeft met vier of meer betaalmomenten. Zo'n 310.000 van deze groep wordt met deze maatregel bereikt. We

[12] NB: mensen met een vermogen boven de armoedegrens en mensen in een institutioneel of studentenhuishouden zijn in deze figuur niet meegenomen. De figuur betreft dus slechts een deel van de bevolking.

[13] Het mediane (bruto) jaarinkomen van iemand met één betaalmoment is €53.500, terwijl dit voor iemand met 4 betaalmomenten slechts €33.900 is.

[14] UWV en SVB betalen de WIA, WAO, WAZ, Wajong, AOW, AIO en ANW uit op de 23e van de maand.

[15] Dienst Toeslagen en DUO betalen respectievelijk uit op de 20e en 24e van de maand.

zien dat juist deze groep vaker werkt en vaker te maken heeft met problematische schulden. De verwachting is daarom dat deze maatregel met name voor deze groep een (kleine) verbetering oplevert. Het overige bereik van deze maatregel (ca. 2,5 miljoen mensen) geldt als bijvangst, maar heeft in de huidige situatie niet te maken met een veelvoud aan inkomstenmomenten. Opvallend is dat de gemiddelde leeftijd bij het grootste deel van de bereikte groep hoog ligt. Een voor de hand liggende reden daarvoor is dat de vermindering van inkomstenmomenten voornamelijk plaatsvindt bij mensen die zowel AOW als toeslagen ontvangen.

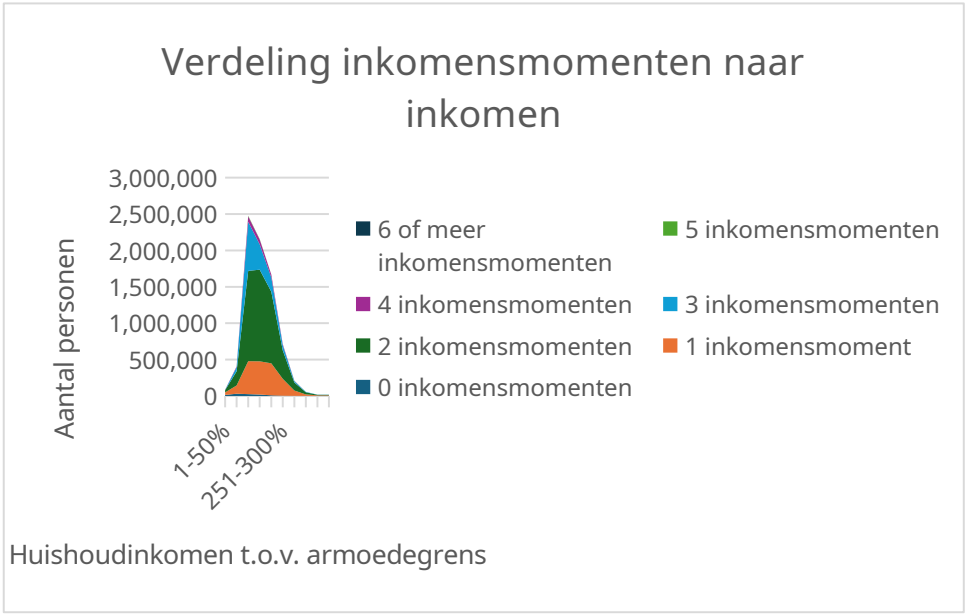

Figuur 2: Verdeling van inkomstenmomenten naar huishoudinkomen

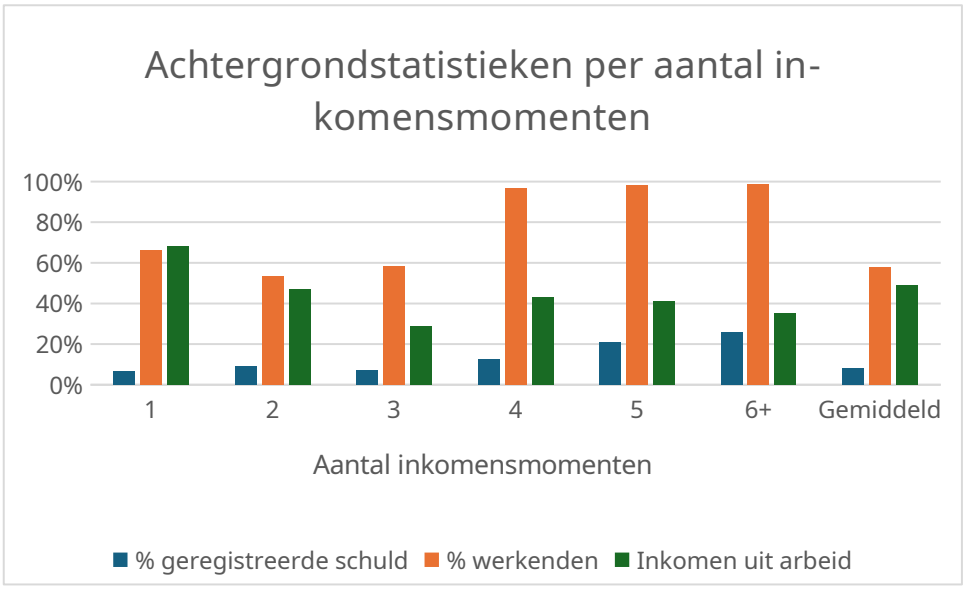

Figuur 3: Achtergrondkenmerken naar aantal inkomstenmomenten

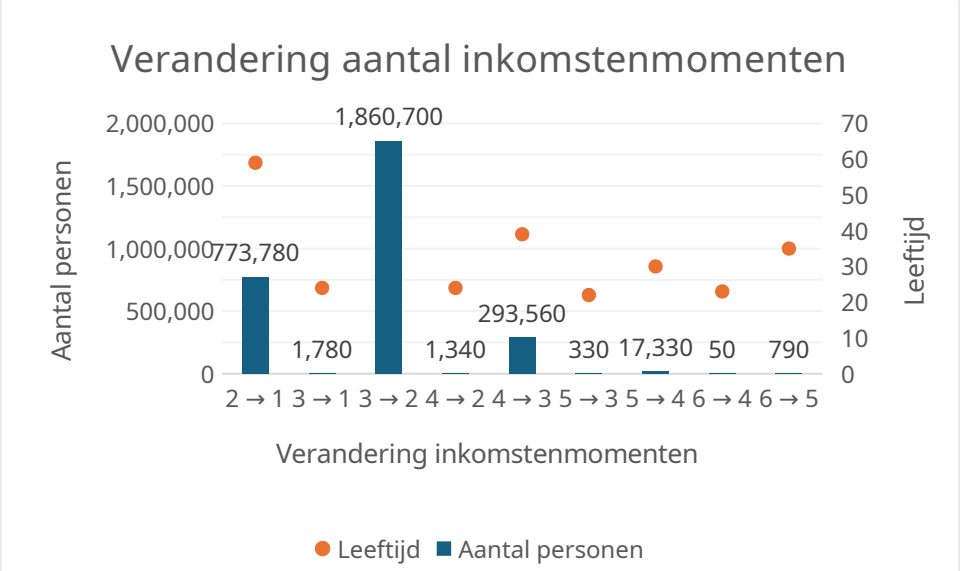

Figuur 4: Veranderingen in het aantal inkomstenmomenten per maand bij harmonisatie van de toeslagen en de studiefinanciering.

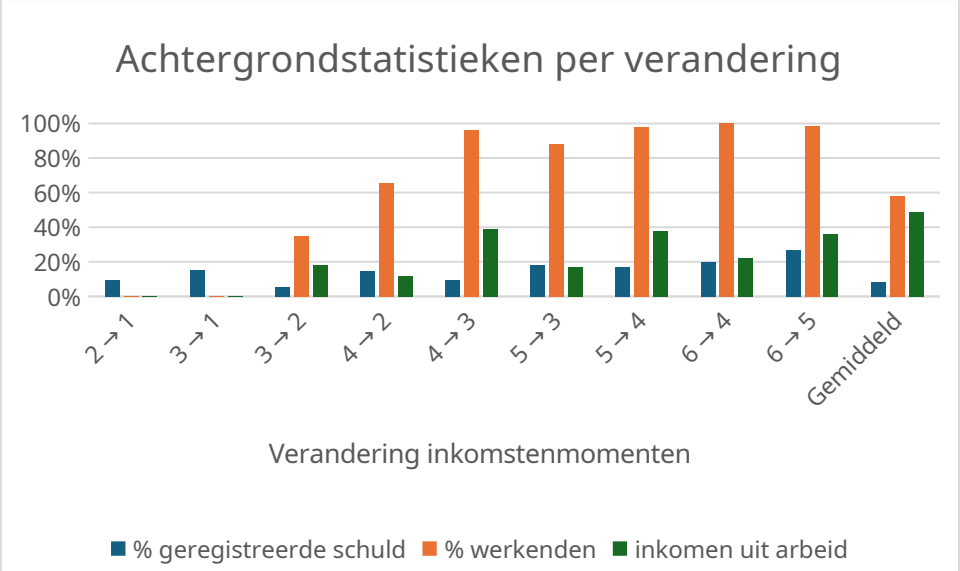

Figuur 5: Achtergrondkenmerken naar verschuiving in inkomstenmomenten